

ادراک بین فردی؛ رویکردی در جهت تحلیل روابط اجتماعی

Interpersonal perception, approach to the analysis of social relations

Saeed Ghanbari

Assistant Professor Shahid Beheshti University

Fateme Kalantari

Shahid Beheshti University
kalantari135@ gmail.com

Iraj Mokhtarnia

Shahid Beheshti University

دکتر سعید قنبری

استادیار دانشگاه شهید بهشتی

فاطمه کلانتری (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه

شهید بهشتی

ایرج مختارنیا

کارشناسی ارشد روان شناسی خانواده

درمانی، دانشگاه شهید بهشتی

Abstract

The purpose of this study was to review the role of interpersonal perception in the analysis of social relations. The method used in this research is descriptive-analytic review. In recent years, due largely to increased social relations, so that believe a person's success depends on relations with other people. The social psychology of interpersonal perception as one of the variables taken into consideration to improve social relations. Interpersonal perception shows person's interpretations of events. that this interpretation is derived of a variety of factors including the person's attitude, perception of his

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش ادراک بین فردی در تحلیل روابط اجتماعی است. روش مورد استفاده در این پژوهش، توصیفی از نوع مروری-تحلیلی است. در سال‌های اخیر توجه به روابط اجتماعی به طور گسترده‌ای افزایش پیدا کرده است به طوری که موفقیت فرد را در گرو موفقیت او در روابطش با دیگران می‌دانند. ادراک بین فردی به عنوان یکی از متغیرهای روان‌شناسی اجتماعی برای بهبود روابط اجتماعی مورد توجه قرار گرفت. اعتقادات مردم در مورد دیگران آنها را به سوی

efficacy, his character and the needs and demands; so people depending on the difference in these areas, they have different perceptions, so that people may have different perceptions of one thing and have the same perceptions of a few different things that all effective in their relationships. So using positive interpersonal perception can be effective in social relationships and therefore an increased performance level.

Keywords: interpersonal perception, social relations, interpersonal relations, perceived efficacy

دریافت: شهریور ۹۵ پذیرش: اسفند ۹۵

پیش‌بینی رفتار افراد دیگر هدایت می‌کند. ادراک بین فردی نحوه تفسیر فرد از رویدادها را نشان می‌دهد؛ که این تفسیر از عوامل متنوعی نشأت می‌گیرد از جمله: نگرش فرد، ادراک کارآمدی‌اش، شخصیت او و نیازها و خواسته‌هایش؛ بنابراین افراد بسته به تفاوت در این زمینه‌ها، ادراکات متنوعی دارند، به طوری که افراد ممکن است از یک‌چیز واحد ادراکات مختلف و از چند چیز مختلف ادراکات واحدی داشته باشند که همه در روابطشان مؤثر است؛ بنابراین با استفاده از ادراک بین فردی مثبت می‌توان در روابط اجتماعی کارآمد بود و در نتیجه سطح کارایی فرد را افزایش داد.

کلمات کلیدی: ادراک بین فردی، روابط اجتماعی، روابط بین فردی، ادراک کارآمدی

مقدمه

در سال‌های جنگ جهانی دوم و مهر و موم‌ها پس از آن تأکید زیادی بر تفاوت‌های فردی و عوامل فردگرایانه مثل هوش، استعداد، شخصیت و ... برای انتخاب رهبران و مدیران مناسب برای پست‌های مختلف می‌شد؛ اما در سال‌های اخیر به عوامل دیگر از جمله عوامل ارتباطی و اجتماعی تأکید می‌شود زیرا که امروزه انتخاب معلمان، پزشکان و کارگران اجتماعی و افرادی که موفقیت آن‌ها در گرو ارتباط بین فردی موفق است مورد توجه می‌باشد (کنی و آلبرایت^۱، ۱۹۸۷).

¹. Kenny & Albright

ارتباط بین فردی تبادل اطلاعات و احساسات بین دو یا چند نفر، به صورت کلامی و غیر کلامی است. این ارتباط می‌تواند به صورت چهره به چهره یا به صورت ارتباط از طریق سیستم عامل‌های ارتباطی باشد. ارتباط بین فردی کوتاه یا پایدار است و در محیط‌های مختلف شکل می‌گیرد. اهمیت ارتباط در زندگی انسان به حدی است که برخی از صاحب‌نظران، اساس تمامی رشد انسانی، آسیب‌های فردی و پیشرفت‌های بشری را در فرایند ارتباط دانسته‌اند (نامدار، رحمانی و ابراهیمی، ۲۰۰۹). سالیوان و طرفداران او معتقدند که روابط بین فردی نه تنها در شکل‌گیری شخصیت بلکه در ایجاد اختلالات روانی نقش اساسی دارند. به سخن دیگر رشد روانی افراد محصول تغییر و تحول مداوم در برقراری ارتباط متقابل با دیگران می‌باشد. در این خصوص باید خاطرنشان ساخت با وجود اینکه، ارتباط بین فردی، جزء بزرگ‌ترین پیشرفت‌های بشر به حساب می‌آید، اما بیشتر انسان‌ها، قادر به برقراری یک ارتباط خوب و مؤثر نیستند و اغلب مردم، ارتباط رویاروی را کار دشواری می‌دانند (بولتون، بی تا؛ ترجمه سهرابی و حیات روشن، ۱۳۸۸)؛ زیرا که ارتباط ناموثر موجب فاصله بین فردی عمیقی می‌گردد که هم اکنون در همه جنبه‌های زندگی اعم از شغلی، خانوادگی، تحصیلی، اجتماعی و همه بخش‌های جامعه تجربه می‌شود. ارتباط ضعیف از جمله منابع عمده‌ای است که بین افراد تضاد و تعارض ایجاد می‌کند و به نظر می‌رسد که ریشه بسیاری از مشکلات و ناسازگاری‌ها است (تایلر و لستر، ۲۰۰۹). از یک سو، روابط بین فردی ضعیف، سبب مشکلاتی در مداخلات عمده و اصلی افراد در روابط و مناسبات اجتماعی می‌شود. بر همین اساس، هدف از داشتن روابط بین فردی خوب، آگاهی بخشی، ایجاد نگرش‌های مثبت، کاهش منازعات و توسعه موارد توافق و کمک به حل مسائل طرفین ارتباط است.

1. Taylor & Lester

از سوی دیگر، افرادی که از روابط اجتماعی ضعیف‌تری برخوردارند، کمتر مورد پذیرش اطرافیان خود قرار می‌گیرند و با مشکلات کوتاه‌مدت و بلندمدت زیادی روبرو می‌شوند (کرمی و محمد یاری، ۱۳۹۲). همچنین کیفیت بالای روابط بین فردی، موجب افزایش ارزش و احترام افراد در نزد دیگران می‌گردد، لذا می‌توان گفت افرادی که از مهارت‌های ارتباطی مناسبی برخوردارند، محبوبیت بیشتری در نزد دیگران دارند. نحوه ارتباط افراد با یکدیگر، در میزان حمایت و کمکی که از سوی یکدیگر دریافت می‌دارند، به طور مستقیم اثر می‌گذارد و راهی می‌گشاید تا افکارشان به سهولت تجلی یافته و پس از پذیرش، تحقق یابند. همچنین برخورداری از روابط اجتماعی مناسب، به توانایی و اعتماد به نفس فرد می‌افزاید و احترام و قدردانی دیگران را جلب می‌کنند. در واقع ارتباط با دیگران فنی است که بر اساس همدلی، صمیمیت و احترام قرار دارد (مصطفوی، ۱۳۸۶).

بر طبق تعریف سلامت که در سال ۱۹۴۸ توسط سازمان بهداشت جهانی عنوان گردید؛ سلامت اجتماعی یکی از سطوح سلامت کلی فرد بیان شده است. سلامت اجتماعی به معنای ارزیابی و شناخت فرد از چگونگی عملکردش در اجتماع و کیفیت روابطش با افراد دیگر، نزدیکان و گروه‌های اجتماعی که وی عضوی از آنهاست، می‌باشد. بین مفهوم سلامت روانی و سلامت اجتماعی فاصله نزدیکی وجود دارد. مطالعات نشان داده‌اند که معیارهای سلامت اجتماعی همبستگی مثبتی با معیارهای سلامت روانی دارند (خلیلی، ۱۳۹۰).

نگاهی هرچند کوتاه به وضع کودکان، نوجوانان و بزرگسالان در جامعه ما و همچنین بسیاری از نقاط جهان، ما را با مسائل و دشواری‌های عظیمی در زمینه روابط بین فردی که ناشی از متغیرهای مختلف است، آگاه می‌سازد (عابدی، ۱۳۸۵). این متغیرها می‌توانند شامل نگرش، انگیزش، علاقه، تجربه گذشته و انتظارات شخص، نیازها و خواسته‌های او و ادراکات فرد باشد. از این میان یکی از عوامل تأثیرگذار بر موفقیت روابط اجتماعی ادراک فرد است. ادراک فرایندی است که افراد به وسیله آن،

برداشت‌هایی را که از محیط خود دارند، تفسیر می‌کنند و بدین وسیله به آن‌ها، معنی می‌دهند. ادراک می‌تواند که با واقعیت عینی یکسان یا بسیار متفاوت باشد. غالباً، افراد از امری واحد، برداشت‌های متفاوتی دارند (کلی و مک گراث^۱، ۱۹۸۵). در روابط اجتماعی نوعی از ادراک قابل توجه است که به آن ادراک بین فردی^۲ گفته می‌شود. بیشترین آثار در زمینه ادراک بین فردی از کنی بر جای مانده است. او معتقد است که اعتقادات مردم در مورد دیگران آن‌ها را به سوی پیش‌بینی رفتار افراد دیگر هدایت می‌کند که در روان‌شناسی اجتماعی ادراک بین فردی نامیده می‌شود. ادراک بین فردی اشاره دارد بر نوع نگرش و قضاوت یک شخص بنام ادراک‌کننده^۳ در مورد شخص دیگری بنام هدف^۴.

در روابط اجتماعی، ادراک‌کننده یعنی چگونه فرد تمایل دارد دیگران را ببیند و مورد قضاوت قرار دهد و هدف اینکه چگونه فرد توسط دیگران به‌طور کلی قضاوت گردیده و مورد ارزیابی قرار می‌گیرند (کنی، ۲۰۰۴). ادراک بین فردی در هر جا که بیش از یک شخص وجود داشته باشد محسوس است، از جمله در روابط با دوستان، معلمان و خانواده. آشنایی با اصول کلی و تعاملات بین ادراک‌کننده و شخص هدف، ما را در بهبود روابط یاری می‌کند.

روش

روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع مروری-تحلیلی است، با این توضیح که تعداد بسیار زیادی از جدیدترین پژوهش‌های داخلی و خارجی مرتبط با موضوع پژوهش حاضر، مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آنها مورد تحلیل قرار گرفته است. بر اساس نتایج و تحلیل‌ها، نقش ادراک بین فردی در روابط اجتماعی افراد مورد بررسی و تحلیل قرار خواهد گرفت.

1. Kelly & McGrath

2. interpersonal perception

3. Perceiver

4. Target

یافته‌ها

نتایج بررسی‌ها حاکی از آن است که در شکل‌گیری ادراک بین فردی سه دسته از عوامل دخیل هستند از جمله:

۱- ویژگی‌های هدف: ادراک خود فرد هدف از خویشتن-شخصیت هدف-میزان، نحوه و صحت خود فاش‌سازی هدف-هیجانان بروز یافته هدف.

۲- ویژگی‌های ادراک‌کننده: شناخت سودار، متعصبانه و تحریف‌شده ادراک‌کننده-تصورات قالبی ادراک‌کننده-انتظارات ادراک‌کننده از هدف-هیجانانی که ادراک‌کننده حین تعامل تجربه میکند-ادراک فرد (ادراک‌کننده) از خویشتن-عزت نفس ادراک‌کننده. ۳- شرایط اجتماعی: موقعیت فرد در سلسله مراتب پایگاه اجتماعی-اهداف و وظایف مشترک ادراک‌کننده و هدف (کنی، گومز و کووال^۱، ۲۰۱۵).

عوامل گفته شده موجب می‌گردد که ادراک بین فردی در سه سطح شکل بگیرد که هر کدام از سطوح به نوبه خود دارای کاربردهای مختلفی هستند.

۱- سطح مستقیم^۲: ادراکی که فرد از خودش دارد (مثل من خوشحال هستم).

۲- سطح متا^۳: ادراکی که فرد از طرف مقابلش دارد (مثل من تصور می‌کند تو خوشحال هستی).

۳- سطح متا متا^۴: ادراکی که فرد از ادراک طرف مقابلش درباره خودش دارد (مثل من تصور می‌کند که تو تصور می‌کند من خوشحال هستم) (کنی، ۱۹۹۴).

تمام سطوح ادراکات بین فردی در نوع روابط اجتماعی و بین فردی افراد تأثیرگذار هستند. ادراک فرد از خود، همان خودشناسی است که پایه شناخت دیگران است تا فرد خود و ادراکاتش را نشناسد نمی‌تواند به شناخت درستی از ادراکات دیگران دست یابد. از طرفی ادراک فرد از طرف مقابل که از پیشینه قبلی فرد یعنی تجربیات قبلی او،

1. Kenny, Gomes & Kowal

2. Direct level

3. Meta level

4. Meta meta level

خواست‌ها و نیازهایش و عوامل دیگر سرچشمه می‌گیرد و در آخر ادراک فرد از ادراک طرف مقابلش وجود دارد که تحقیقات درباره این سطح از ادراک بسیار کم‌تر از سایر سطوح انجام شده است ولی تأثیر بالایی در ادامه روند دوستی‌ها و روابط بین فردی افراد دارد.

تحقیقات نشان داده است که پذیرش دوستان و یا رد شدن از طرف آن‌ها یک عامل مهم برای رفتار جوانان، سلامت روانی آن‌ها و موفقیت در مدرسه است (پارکر، روبین، پریس و دروزر^۱، ۱۹۹۵). جوانانی که دوستان کمی دارند در رابطه تهاجمی هستند و نشانه‌های افسردگی بیشتری دارند (هکت و بوکوفسکی^۲، ۱۹۹۸). چنین افرادی شناخت منفی درباره روابطشان دارند و دیدگاه منفی از پذیرش خودشان توسط دیگران دارند (مک کارتی، واندر، استوپ و مک کال^۳، ۲۰۰۷). تحقیق دیگری نشان داد که دانش آموزان مبتلا به نارسایی‌های ویژه یادگیری محبوبیت کمتر و مشکلات اجتماعی بیشتر دارند (لطیفی، امیری، ملک پور و مولوی، ۱۳۸۸). ادراک بین فردی این کودکان بسیار خودمدارانه است و کمتر از دیدگاه اطرافیان تأثیر می‌پذیرد. بروز برخی رفتارهای نامناسب توسط آن‌ها به دلیل فقدان درک دیدگاه دیگران است. در حالی که منابع قدرت این رفتارها را نافرمانی تلقی و آن را منع می‌کنند (کارتیس^۴، ۲۰۰۸). آن‌ها نگرش منفی نسبت به خود و دیگران دارند (لاکی و مارگالیت^۵، ۲۰۰۶). علاوه بر این، این کودکان در شروع و تداوم دوستی مشکل دارند و همین مشکلات ممکن است به احساس تنهایی، عزت‌نفس پایین و افسردگی بینجامد (راش کیند^۶، ۲۰۰۷).

در تحقیق دیگری که بر روی ملاقات‌کنندگان افراد بستری در آی سی یوهای بیمارستان‌ها انجام شده بود نشان داده شد که ادراک ملاقات‌کنندگان از پزشکان و نحوه

1. Parker, Rubin, Price & DeRosier

2. Hecht, Inderbitzen & Bukowski

3. McCarty, Vander Stoep & McCauley

4. Curtis & Elliott

5. Lackaye & Margalit

6. Raskind

ارزیابی آن‌ها، متغیر میانجی بین خوش‌بینی ملاقات‌کنندگان و بهبود مشکلات عاطفی و نیازهای آن‌ها است (کنی و همکاران، ۲۰۱۰). ادراک بین فردی در روابط زوجین نیز تأثیرگذار است در این رابطه تحقیقات نشان می‌دهد ادراک بین فردی نامتناسب در روابط زوجی ارتباطی مستقیم با پاسخ‌های مخرب نظیر بدبینی در روابط بین فردی و تهدید به جدایی و طلاق دارد. از طرفی ادراک نوجوان از والدین بر اساس نوع روابط والدین شکل می‌گیرد.

از طرفی، ادراک بین فردی در شکل‌گیری اختلالات نیز نقش بسزایی دارد. پژوهش‌ها نشان می‌دهد یکی از ویژگی‌های اختلال هراس اجتماعی باورهای منفی فرد در مورد درک خودش توسط دیگران است (کریستنسن، استین و کریستنسن^۱، ۲۰۰۳). از طرفی افراد افسرده دارای تعصبات ادراکی مربوط به تعاملات خود با دیگران هستند. آن‌ها کمتر توسط دوستانش دوست داشتنی تلقی می‌شوند و ارزیابی شناختی منفی بیشتری دارند. (مک کارتی و همکاران، ۲۰۰۷؛ رودولف و کلارک^۲، ۲۰۰۱).

دیدگاه‌های مختلفی درباره ادراک صحبت کرده‌اند که در اینجا دو مورد از آن‌ها را تشریح می‌کنیم:

دیدگاه شناختی-بافتی

در این دیدگاه بر نقش ادراکات در سازگاری فرزندان تأکید می‌شود، زمانی که تعارض بین والدین در حال وقوع است نه تنها یک تعارض آشکار و حقیقی وجود دارد بلکه در این بین، ادراکات فرزندان از تعارض بین والدین فعال می‌شود و بر سازگاری آن‌ها تأثیرگذار است. ادراکاتی که از تعارض بین والدین در فرزندان ایجاد می‌شود در طولانی‌مدت بر روی فرزندان اثر می‌گذارد حتی زمانی که تعارض بین والدین تمام شده است ولی ادراکات فرزندان فعال است و طولانی‌مدت بر روی فرزندان تأثیر می‌گذارد. تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که ادراکات فعال شده از این تعارضات باعث بروز

1. Christensen, Stein & Means-Christensen

2. Rudolph & Clark

مشکلات درونی سازی و برونی سازی در فرزندان می شود. همچنین شواهد دیگری نیز وجود دارد که ادراکات حاصل از تعامل بین والدین در فرزندان بر روابط آینده آن‌ها در روابط زناشویی حاکم می شود. همچنین این ادراکات روابط بین فردی با همسالان را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. ادراکات منفی یا مثبت از یک رویداد بر ادراکات از سایر پدیده‌ها نقش دارند (گریچ و فینچام، ۱۹۹۰).

پژوهشگران در پیش‌بینی تأثیر تعارض بر ناسازگاری به نقش ویژگی‌های تعارض ادراک‌شده، انتظارات تهدید ادراک‌شده و اسنادهای سرزنش خود توجه کرده‌اند (مک دولاند و گریچ^۱، ۲۰۰۶)

دیدگاه شناختی-اجتماعی بندورا

بندورا معتقد بود که:

۱- ادراکات تنها باور ذهنی نیست.

۲- در روابط بین فردی تأثیر می گذارد.

یکی از متغیرهایی که در ادراک بین فردی تأثیرگذار است، ادراک کارآمدی در روابط بین فردی است. ادراک کارآمدی بین فردی که به صورت ادراک کارآمدی جمعی نیز بسط پیدا کرده است به این موضوع اشاره دارد که افراد در روابط بین فردی‌شان تا چه حد قادرند که روابطشان را حفظ کنند تا چه حد می‌توانند به هم اعتماد داشته باشند یا تا چه حد قادرند به حل مشکلات به وجود آمده بپردازند. اگر ادراک افراد از کارآمدی‌شان در روابط مثبت‌تر باشد، روابط آنها پایدارتر خواهد بود و هر اندازه ادراک فرد نسبت به خود، طرف مقابل و روابطش منفی‌تر باشد، فرد در این روابط شکست می‌خورد (کاپرارا^۲ و همکاران، ۲۰۰۴). در این خصوص اعضای گروه توانایی‌ها، دانش‌ها و مهارت‌های خود را به اشتراک می‌گذارند و پشتیبان جمعی متقابل را به وجود می‌آورند و برای حل مشکلات و افزایش کیفیت زندگی باهم دیگر همکاری می‌کنند (بندورا،

1. McDonald & Grych

2. Caprara

کاپرارا، باربارانلی، ریگالی و اسکابینی^۱، ۲۰۱۱؛ جوویت، شانموگام و کاکولیس^۲، ۲۰۱۲؛ کانگ و کیم^۳، ۲۰۱۴). افرادی که ادراک کارآمدی جمعی بالایی دارند، این باورها نقش محافظت‌کننده‌ای در برابر موقعیت‌های اجتماعی بحران‌زا ایفا می‌کنند و این افراد کمتر به سمت رفتارهای مشکل‌زا گرایش پیدا می‌کنند و به عملکرد و رضایت خانواده منتهی می‌شود.

در ارزیابی پاسخ‌های ممکن به موقعیت اجتماعی، محتوای پاسخ، انتظار درباره پیامدها و میزان اعتماد فرد به توانایی خود (ادراک خودکار آمدی) نقش دارد. بررسی ارتباط میان کارآمدی ادراک شده و سازگاری اجتماعی با این فرض همراه است که کودکان با مشکلات اجتماعی به این دلیل که فاقد احساس خود کارآمدی در رابطه با انجام رفتارهای مناسب و مورد نیاز می‌باشند، قادر به انجام این رفتارها نیستند. (میجر^۴ و همکاران، ۱۹۹۰). همچنین کودکان پرخاشگر، ممکن است در مورد دوری کردن از موقعیت‌های تحریک‌کننده فاقد احساس کارآمدی باشند (ایورز، تومیک و براورز^۵، ۲۰۰۱).

یکی از ابزارهای سنجش که برای تعیین روش ادراک بین فردی (IPM) پرسشنامه‌ای توسعه یافته است توسط لینک، فیلیسیپون و لی^۶ (۱۹۶۶) که میزان توافق پذیری/عدم توافق، درک/سوءتفاهم، تحقق/شست را از روابط بین دو فرد اندازه‌گیری می‌کند. پاسخ‌دهندگان از سه دیدگاه پاسخ می‌دهند: دیدگاه خود، ادراکش از دیدگاه دیگران و ادراک آنها از ادراک، ادراک دیگران.

برای بهبود ادراک بین فردی چند راهکار توصیه شده است از جمله:

۱. شناخت نقش خود در ادراک: حالت فیزیولوژیکی و عاطفی ما در ارداکمان مؤثرند.

1. Bandura, Caprara, Barbaranelli, Regalia & Scabini

2. Jowett, Shanmugam & Caccoulis

3. Kang & Kim

4. Major

5. Evers, Tomic & Brouwers

6. Laing, Phillipson & Lee

۲. مشاهده مکرر چند رفتار، تدوین فرضیه درباره آن، آزمایش فرضیه و بعد نتیجه‌گیری
۳. اجتناب از ذهن‌خوانی
۴. اجتناب از تعصبات
۵. چک کردن ادراک خود با طرف مقابل (مثلاً: من احساس می‌کنم تو ناراحتی، درسته؟).

بحث و نتیجه‌گیری

روابط اجتماعی ارتباط بین دو نفر و بیشتر یا بین چند گروه را بیان می‌کند. این روابط می‌تواند صورت همکاری، تفاهم و دوستی داشته باشد و می‌تواند به صورت تضاد و تنش و کشمکش و گاه بی‌تفاوتی و همزیستی باشد. به بیان دیگر، روابط اجتماعی ارتباط و وابستگی متقابل انسان‌ها و جهت‌گیری رفتاری آن‌هاست که می‌تواند در جهت دوستی یا دشمنی باشد (کوهن^۱، ۲۰۰۴). از نظر کنی آنچه بر این روابط تأثیرگذار است نوع ادراکات افراد در حین رابطه است که به آن ادراک بین فردی گفته می‌شود. ادراک بین فردی که شامل سه سطح است، ادراک فرد از خودش، طرف مقابلش و ادراک فرد از ادراک طرف مقابل را شامل می‌شود که هر کدام از این سطوح به اندازه خود در روابط اجتماعی تأثیر گذارند. تأثیرگذار بودن در روابط به این معناست که مشکلات ایجاد شده در روابط و یا بلعکس، روابط موفق ناشی از ادراک بین فردی اعضای شرکت‌کننده در آن روابط است؛ و از آنجا که امروزه روابط اجتماعی از اهمیت بالایی در موفقیت فرد برخوردارند؛ بنابراین عوامل مؤثر در روابط اجتماعی مناسب نیز که یکی از آنها ادراک بین فردی حائز اهمیت بسیاری است. چون ادراکات برگرفته از ارزیابی‌ها و شناخت‌های پایه‌ای افراد هستند بنابراین می‌توانند پیش‌بینی کننده رفتار فرد باشند. ادراکات هم می‌توانند پایه ژنتیکی داشته باشد که از شخصیت افراد نشأت گرفته باشد و یا می‌تواند که

^۱.Cohen

ادراک بین فردی؛ رویکردی در جهت تحلیل روابط اجتماعی

اکتسابی باشند؛ بنابراین می‌توان از این فاکتور مهم برای فرمول‌بندی و تنظیم مداخلات درمانی استفاده کرد.

منابع

- بولتون، رابرت (بی‌تا). (۱۳۸۶). روان‌شناسی روابط انسانی (مهارت‌های مردمی) ترجمه سهرابی، حمیدرضا و حیات روشنایی، افسانه. تهران: رشد.
- خلیلی، فاطمه. سام، شیما. شریفی راد، غلامرضا. حسن‌زاده، اکبر و کاظمی، منیره. (۱۳۹۰). بررسی ارتباط حمایت اجتماعی درک شده با سلامت اجتماعی سالمندان شهر اصفهان. *مجله تحقیقات نظام سلامت*، سال هفتم، شماره ششم، ویژه‌نامه بهداشت. عابدی، علیرضا. (۱۳۸۵). ارتباطات بین فردی. *نشریه حمایت*.
- کریمی، مرتضی و محمد یاری، علی. (۱۳۹۲). بررسی روابط چندگانه شیوه‌های فرزندپروری، روابط بین فردی و رضایت از زندگی ادراک‌شده دانشجویان یک دانشگاه نظامی بر فرسودگی تحصیلی آنان. *روانشناسی نظامی*، ۵(۱۸).
- لطیفی، زهره. امیری، شعله. ملک‌پور، مختار و مولوی، حسین. (۱۳۸۸). اثربخشی آموزش حل مسئله شناختی-اجتماعی بر بهبود روابط بین فردی تغییر رفتارهای اجتماعی و ادراک خودکارآمدی دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری. *تازه‌های علوم شناختی*، سال یازدهم، شماره ۳.
- مصطفوی، محمد. (۱۳۸۶). تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی در افزایش رضایت شغلی کارکنان آموزشی (مدیران، معاونان و معلمان) مدارم راهنمایی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*. دانشگاه علامه طباطبایی (ره) تهران.

Caprara, Gian Vittorio, Regalia, Camillo, Scabini, Eugenia, Bandura, Albert,

Caprara, Gian Vittorio, Barbaranelli, Claudio, Regalia Camillo, & Scabini, Eugenia (2011). Impact of family efficacy beliefs on quality of family functioning and satisfaction with family life. *Applied psychology*, 60(3), 421-448.

Barbaranelli, Claudio. & Bandura, Albert. (2004). Assessment of Filial, Parental, Marital and Collective Family Efficacy Beliefs. *European Journal of Psychological Assessment*, 20(4), 247-261...

- Caprara, Gian Vittorio. Regalia, Camillo. Scabini, Eugenia. Barbaranelli, Claudio. & Bandura, Albert. (2004). Assessment of Filial, Parental, Marital, and Collective Family Efficacy Beliefs. *European Journal of Psychological Assessment*, 20(4), 247-261
- Cohen, S. (2004). Social relationships and health. *American psychologist*, 59(8), 676.
- Christensen, P. N. Stein, M. B. & Means-Christensen, A. (2003). Social anxiety and interpersonal perception: a social relations model analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 41(11), 1355-1371.
- Curtis, G. & Elliott, M. (2008). *Social self-evaluation and Social problem-solving skills in learning-disabled and non-learning-disabled males*. Unpublished doctoral Dissertation, Ball State University.
- Doh, H. S. Shin, N. Kim, M. J. Hong, J. S. Choi, M. K. & Kim, S. (2012). Influence of marital conflict on young children's aggressive behavior in South Korea: The mediating role of child maltreatment. *Children and Youth Services Review*, 34, 1742-1748.
- Evers, W. Tomic, W. & Brouwers, A. (2001). Effects of aggressive behavior and perceived self-efficacy on burnout among staff of homes for the elderly. *Issues in Mental Health Nursing*, 22(4), 439-454.
- Grych, J. H. & Fincham, F. D. (1990). Marital conflict and children's adjustment: A cognitive-contextual framework. *Psychological Bulletin*, 108, 267-290.
- Hecht, D. B. Inderbitzen, H. M. & Bukowski, A. L. (1998). The relationship between peer status and depressive symptoms in children and adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 26, 153-160.
- Jowett, Sophi. Hanmugam, Vaithehy. & Caccoulis, Sophia. (2012). Collective efficacy as a mediator of the association between interpersonal relationships and athlete satisfaction in team sports. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10(1), 66-78.
- Kang, Gun Saeng, & Kim, Jeong Hee. (2014). the effects of self-efficacy and collective efficacy on job satisfaction and organizational commitment of nurses. *Korean Journal of Occupational Health Nursing*, 23(3), 123-133.
- Kelly, J.R. & McGrath, J.E. (1985). Effects of time limits and task types on task performance and interaction of four-person groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49, 395-407.
- Kenny, D. A. & Albright, L. (1987). Accuracy in interpersonal perception: a social relations analysis. *Psychological bulletin*, 102(3), 390.
- Kenny, D. A. (1994). *Interpersonal perception: A social relations analysis*. Guilford Press.
- Kenny, D. A. (2004). PERSON: A general model of interpersonal perception. *Personality and Social Psychology Review*, 8(3), 265-280.

- Kenny, D. A. Veldhuijzen, W. Van Der Weijden, T. LeBlanc, A. Lockyer, J. Légaré, F. & Campbell, C. (2010). Interpersonal perception in the context of doctor-patient relationships: A dyadic analysis of doctor-patient communication. *Social science & medicine*, 70(5), 763-768.
- Kenny, D. A. Gomes, S. B. & Kowal, C. (2015). The Social Relations Intergroup Model: SRIM. Lackaye, T. D. & Margalit, M. (2006). Comparisons of achievement effort, and self-perceptions among student with learning disabilities and their peers from different achievement groups. *Journal of Learning Disabilities*, 39, 432-446.
- Laing, R. D. Phillipson, H. & Lee, A. R. (1966). *Interpersonal perception*. New York: Springer.
- Major, B. Cozzarelli, C. Sciacchitano, A. M. Cooper, M. L. Testa, M. & Mueller, P. M. (1990). Perceived social support, self-efficacy, and adjustment to abortion. *Journal of personality and social psychology*, 59(3), 452.
- McCarty, C. A, Vander Stoep, A. & McCauley, E. (2007). Cognitive features associated with depressive symptoms in adolescence: directionality and specificity. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 36, 147-158.
- McDonald, R. & Grych, J. H. (2006). Young children's appraisals of interparental conflict: Measurement and links with adjustment problems. *Journal of Family Psychology*, 20, 88-99.
- Namdar H, Rahmani A, Ebrahimi H. The effect of a skill training model on nursing students' skills in communicating with mental patients. *Iran J Med Educ* 2009; 8: 323-332. (Persian).
- Parker, J. G. Rubin, K. H. Price, J. M & DeRosier, M. E. (1995). Peer relationships, child development, and adjustment: a developmental psychopathology.
- Rudolph, K. D. & Clark, A. G. (2001). Conceptions of relationships in children with depressive and aggressive symptoms: social-cognitive distortion or reality? *Journal of Abnormal Child Psychology*, 29, 41-56.
- Raskind, M. (2007). Research trends: Social information processing and emotional understanding in children with LD. Available from: [http://Schwab.learning.org.articles.Aspxr=974\(10/25/2007\)](http://Schwab.learning.org.articles.Aspxr=974(10/25/2007)).
- Taylor, S & Lester, A. (2009). *Communication: Your Key To Success*. Singapore: Marshall Cavendish Business perspective. In D. Cicchetti, & D. J. Cohen (Eds.), *Developmental psychopathology: Risk, disorder, and adaptation*, Vol. 2 (pp. 96-161). New York: Wiley.

۲۳۹

رویش روان شناسی، سال ششم، شماره ۳، شماره پیاپی ۲۰، پاییز ۱۳۹۶